

GNIEWKÓW

Miejscowość położona nad Nysą Szaloną. Rozciąga się na długości około 1 km, pomiędzy Czernicą a Dzierzkowem, z którym łączy się zabudowaniami. Przez wieś biegnie szosa z Rostoki do Jawora. Równoległe do drogi biegła linia kolejowa z Rostoki do Jawora, ale nie było tu stacji.

Gniewków powstał jako wieś rycerska około XIII wieku. W tym czasie istniał tu już dwór. W 1305 roku pojawiła się wzmianka o istnieniu kościoła, co świadczy o tym, że musiała to być duża wioska.

Od XV do XVIII wieku wieś wielokrotnie zmieniała właścicieli, aż do chwili, gdy przeszła na własność rodziny Hochbergów. Od tego momentu wieś już cały czas należała do tego rodu.

Z zachowanych dokumentów dowiadujemy się, że w 1825 roku właścicielem Gniewkowa był hrabia Rzeszy Hans Heinrich von Hochberg X z Rostoki, a we wsi znajdował się kościół katolicki z plebanią i ewangelicka szkoła. Tamtejszy nauczyciel uczył także dzieci z Dzierzkowa. Był tu również dwór z folwarkiem, młyn wodny, wiatrak, dwie gospody, 57 domów, a wśród mieszkańców było 12 rzemieślników i 2 handlarzy.

W drugiej połowie XIX wieku wieś zaczęła się szybko rozwijać. Przyrost ludności należał do największych w regionie. Spowodowało go wydobywanie granitu i wybudowanie w 1896 roku linii kolejowej z Rostoki do Jawora.

Po 1945 roku w Gniewkowie nadal działały kamieniołomy, a dzięki statutowi siedziby grodzkiej rozwijało się zaplecze oraz usługi.

Do najciekawszych zabytków można zaliczyć:

- grodzisko znajdujące się w pobliżu Gniewkowa. Datowane jest według jednych źródeł na X-XII wiek, a według innych na IX-X wiek,
- kościół parafialny pod wezwaniem św. Barbary. Wzniesiono go w XV wieku i znacznie przebudowano około 1700 roku. Jest to budowla orientowana, z prostokątną nawą przykrytą drewnianym stropem, pokrytym polichromią z 1730r. Prezbiterium przykryte jest sklepieniem przeskokowym. Od południa do nawy dostawiona jest kwadratowa wieża, pokryta namiotowym dachem. Dachy kościoła są dwuspadowe, a okna ostrołukowe i prostokątne. W przedsionku i zakrystii zachowały się kamienne ostrołukowe portale z lat 1520 - 1521. Wnętrze posiada cenny wystrój, m.in. barokowy, drewniany, polichromowany ołtarz główny z pierwszej połowy XVIII wieku i drewnianą polichromowaną ambonę z końca XVII wieku. Na murach znajduje się zespół 9 renesansowych i barokowych nagrobków rycerskich z lat 1520 - 1625. Przedstawiają one członków rodów von Reibnitz i von Zedlitz.

Kościół p.w. świętej Barbary ok. 1927 r.

Renesansowy dwór ok. roku 1917.

Świetlica oraz w głębi po prawej stronie remiza strażacka

Bibliografia:

"Słownik geografii turystycznej Sudetów, Wzgórza Strzegomskie" pod redakcją Marka Staffy, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 2004